

Nr 174.

Ankom till riksdagens kansli den 24 maj 1940 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för vissa militära beställningshavare att tillgodoräkna sig tid för anställning i finsk tjänst för placering i löneklass m. m.

(1:a avd.)

I proposition nr 231 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, föreslagit riksdagen medgiva, dels att militär och civilmilitär personal, som avgått från beställning på aktiv stat för att såsom frivillig inträda i finsk krigstjänst, må, därest ansökan om återinträde i beställning vid svenska försvarsväsendet göres senast den 15 maj 1940, för uppflyttning i löneklass enligt vederbörligt avlöningsreglemente tillgodoräknas den tid, varunder vederbörande för nämnda ändamål haft avsked, dels ock att värnpliktiga, som fullgjort frivillig krigstjänstgöring i Finland under tid, då tjänstgöring jämlikt värnpliktslagens bestämmelser skolat fullgöras vid svenska försvarsväsendet, må tillgodoräknas tjänstgöringen i Finland såsom under motsvarande antal dagar fullgjord värnpliktstjänstgöring.

I skrivelse den 29 mars 1940 har *överbefälhavaren över rikets försvarskrafter* gjort framställning om rätt för den militära personal, som erhållit avsked från anställning vid svenska försvarsväsendet för att såsom frivillig inträda i finsk krigstjänst, att vid återinträde i tjänst vid svenska försvarsväsendet få i lönehänseende m. m. tillgodoräkna sig tjänstgöringen i finsk tjänst såsom fullgjord i tidigare vid svenska krigsmakten innehavda beställningar.

Arméförvaltningens civila departement har i utlåtande i ärendet framhållit, bland annat, att det syntes departementet skäligt, att vid vederbörande beställningshavares återinträde i beställning å aktiv stat och vid deras framtida befordran det finge så anses, som om avbrott i anställningen icke ägt rum utan vederbörande under tiden för avskedet bestritt den beställning, han vid avskedet innehade. Vid bifall härtill skulle en var av ifrågavarande beställningshavare vid återinträde i sin förutvarande beställning erhålla samma löneställning som omedelbart före avskedet och därjämte för löneklassplacering få taga i beräkning den tid, avbrottet varat.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

På sätt överbefälhavaren föreslagit och civila departementet tillstyrkt synes det även mig vara med rätt och billighet överensstämmande, att de beställningshavare å aktiv stat vid försvarsväsendet, vilka erhållit avsked från sina beställningar för att såsom frivilliga deltaga i det nu avslutade finsk-ryska kriget, vid återinträde i svensk tjänst få i och för uppflyttning i löneklass tillgodoräkna sig den tid de för nämnda ändamål haft avsked, under förutsättning att ansökan om återinträde i svensk tjänst sker inom en bestämd, icke alltför rymlig tid. Den 15 maj 1940 synes lämpligen böra bestämmas såsom sista dag i sådant hänseende.

Jag finner mig således böra tillstyrka, att riksdagens medgivande utverkas till att de ifrågavarande beställningshavarna vid återinträde i sagda ordning i beställningar å aktiv stat vid svenska försvarsväsendet må i fråga om löneklassplacering tillgodoräkna sig den tid de för ifrågavarande ändamål haft avsked. Medgivande att tillgodoräkna samma tid för framtida befordran torde kunna av Kungl. Maj:t meddelas utan riksdagens medverkan.

I detta sammanhang torde böra för riksdagen anmälas, att Kungl. Maj:t genom särskilda beslut redan vidtagit åtgärder för inplacering av de ifrågavarande personerna i motsvarande beställningar som de före avskedet innehade. Sålunda har Kungl. Maj:t vid medgivande för förutvarande officerare och likställda att återinträda i tjänst förklarar, att av dem före avskedet innehavda fullmakter (konstitutorial etc.) å beställningar (anställningar) vid försvarsväsendet från och med dagen för återinträdet ånyo skola vara gällande, med de rättigheter och skyldigheter som därav följa. Likaså har Kungl. Maj:t bemyndigat vederbörande försvarsgrenschefer m. fl. att, envar i vad på honom ankommer, på ansökan meddela förutvarande extra ordinarie fänrikar, landstormsofficerare, underofficerare (likställda) samt beställningshavare av manskapet, som senast den 15 maj 1940 därom göra ansökan, tillstånd att återinträda i tjänst i motsvarande beställningar (anställningar) som de vid avskedet innehade och tillika förklarar, att vid avskedet innehavda fullmakter etc. från och med dagen för inträdet ånyo skulle vara gällande. Därjämte har Kungl. Maj:t medgivit, att i de fall, där vakans i vederbörlig manskapsgrad icke funnes, anställningen finge, intill dess vakans uppstode, ske över stat, därvid samtliga de förmåner finge tillgodonjutas, som skulle hava tillkommit vederbörande i beställning å stat.

I anslutning till det anförda torde jämväl böra upptagas frågan om rätt för värnpliktiga, vilka fullgjort frivillig krigstjänstgöring i Finland, att få tillgodoräkna denna tjänstgöring såsom fullgjord enligt värnpliktslagens bestämmelser, för den händelse den ägt rum under tid, då tjänstgöring enligt värnpliktslagen skulle hava fullgjorts. Överbefälhavaren har i skrivelse den 16 april 1940 gjort framställning i sådant syfte, därvid han emellertid framhållit, att de ifrågavarande värnpliktiga icke syntes mot egen önskan böra förvägras att fullgöra sådan värnpliktstjänstgöring, från vilken de erhållit uppskov för frivillig tjänstgöring i Finland. — För egen del finner jag i likhet med överbefälhavaren det vara rimligt, att de värnpliktiga, vilka skulle hava fullgjort värnpliktstjänstgöring vid svenska försvarsväsendet under den tid, då de tjänstgjort såsom frivilliga i finsk-ryska kriget, få tillgodoräkna sig denna tid såsom fullgjord värnpliktstjänstgöring. Härtill torde emellertid böra inhämtas riksdagens medgivande. Likaså ansluter jag mig till överbefälhavarens uppfattning, att därest en sådan värnpliktig ändå skulle önska fullgöra hela tjänstgöringstiden, detta icke bör förvägras honom. Framställning härom bör då få göras till vederbörande inskriv-

ningsbefälhavare, i enlighet med föreskrifter, som torde få utfärdas i kommandoväg.

Utskottet.

I likhet med departementschefen finner utskottet skäl föreligga att medgiva, att militär och civilmilitär personal, som avgått från beställning på aktiv stat för att såsom frivillig inträda i finsk krigstjänst, må efter återinträde i beställning vid svenska försvarsväsendet för uppflyttning i löneklass enligt vederbörligt avlöningsreglemente tillgodoräknas tid, varunder vederbörande för nämnda ändamål haft avsked. Vad angår den av departementschefen angivna förutsättningen för dylik tillgodoräkning, nämligen att ansökan om återinträde i svensk tjänst skall hava skett senast den 15 maj 1940, finner utskottet dock, att den tid, inom vilken återanställning senast skall sökas, skäligen bör något utsträckas i förhållande till vad departementschefen föreslagit. Utskottet får därför föreslå, att den 1 juni 1940 bestämmes såsom sista dag i sådant hänseende.

Mot Kungl. Maj:ts förslag i övrigt eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva,

a) att militär och civilmilitär personal, som avgått från beställning på aktiv stat för att såsom frivillig inträda i finsk krigstjänst, må, därest ansökan om återinträde i beställning vid svenska försvarsväsendet göres senast den 1 juni 1940, för uppflyttning i löneklass enligt vederbörligt avlöningsreglemente tillgodoräknas den tid, varunder vederbörande för nämnda ändamål haft avsked,

b) att värnpliktiga, som fullgjort frivillig krigstjänstgöring i Finland under tid, då tjänstgöring jämlikt värnpliktslagens bestämmelser skolat fullgöras vid svenska försvarsväsendet, må tillgodoräknas tjänstgöringen i Finland såsom under motsvarande antal dagar fullgjord värnpliktstjänstgöring.

Stockholm den 24 maj 1940.

På statsutskottets vägnar:

PER GUSTAFSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 176.
